

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ ENGELLİ ÖĞRENCİ BİRİMİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – (1) Bu Yönergenin amacı, Çankaya Üniversitesinde kayıtlı bulunan engelli öğrencilerin; öğrenim hayatlarını kolaylaştırmak için gerekli akademik ortamın hazırlanması ve eğitim-öğretim süreçlerine tam katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almak ve düzenlemeler yapmak üzere kurulan Engelli Öğrenci Biriminin yapısı ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu Yönerge, Çankaya Üniversitesi bünyesinde kurulan Engeli Öğrenci Biriminin yapısı, işleyişi, görevleri ile çalışma usul ve esaslarına yönelik hükümleri kapsamaktadır.

Dayanak

Madde 3 – (1) Bu Yönerge; 14.08.2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin değişik 11'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Üniversite : Çankaya Üniversitesini,
b) Rektör : Çankaya Üniversitesi Rektörünü,
c) Akademik Birim : Çankaya Üniversitesine bağlı fakülte, enstitü ve yüksekokulları,
ç) Engelli Öğrenci Birimi : Yönetmeliğin 11'inci maddesi uyarınca Çankaya Üniversitesinde kurulan Birimini,
d) Yönetim Kurulu : Çankaya Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi tarafından oluşturulacak kurulu,
e) Danışman : Çankaya Üniversitesi akademik birimleri tarafından kendi bünyelerinde görevlendirilen Engelli Birimi Öğrenci Danışmanını,
f) Engelli Öğrenci : Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,
g) Engelli Öğrenci Temsilcisi: Engelli öğrencilerin sayısının Engelli Öğrenci Birimi ile doğrudan iletişimi zorlaştıracak kadar artması halinde engelli öğrenciler tarafından kendi aralarından Engelli Öğrenci Birimine üye olarak seçilecek temsilciyi,
h) Engelli Sağlık Kurulu Raporu: Engellilik Sağlık Kurulu'nca hazırlanan kişilerin engellilik ve sağlık durumları ile kullanım amacını belirten belgeyi,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Organları ve Çalışma Esasları

Engelli Öğrenci Birimini Yönetim Organları

Madde 5- (1) Engelli Öğrenci Birimi, eğitim öğretim işlerinden sorumlu rektör yardımcısı başkanlığı ve sorumluluğunda, Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu ile ihtiyaçlar doğrultusunda görevlendirilecek personelden oluşur.

Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu

Madde 6- (1) Çankaya Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu, ilgili Rektör Yardımcısı başkanlığında, Rektörlükçe belirlenecek en az bir öğretim elemanı, tüm akademik birimlerin (Fakülte, Meslek Yüksekokulu ve Enstitüler) Engelli Birimi Öğrenci Danışmanları, bir Üniversite Sağlık Merkezi'nde Görevli Hekim ile öğrenci ve eğitim-öğretim faaliyetleriyle ilgili Daire Başkanları ve bulunması halinde Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisinden oluşur. (2) Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu, her yarıyıl başında ve gerek duyulan zamanlarda sorumlu Rektör Yardımcısı tarafından belirlenecek gündemle ve tarihte toplanır. Toplantılara engel gruplarına göre ihtiyaç duyulabilecek anabilim dallarından öğretim elemanları ve konunun uzmanları davet edilebilir. Yönetim kurulu salt çoğunlukla toplanır ve kararlar oy çokluğu ile alınır.

Engelli Öğrenci Danışmanları

Madde 7- (1) Üniversite Engelli Öğrenci Birimi Yönetim Kurulu tarafından alınan kararların eğitim birimlerinde uygulanması, yapılan çalışmaların denetlenmesi ve danışmanı olduğu eğitim birimindeki engelli öğrenci ihtiyaçlarının karşılanması için Engelli Öğrenci Birimi üyesi olarak da faaliyet göstererek koordinasyonu sağlamak üzere Dekan/Müdür tarafından bir öğretim elemanı 3 (üç) yıl süreyle engelli öğrenci danışmanı olarak görevlendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Temsilcisi ve Seçimi

Üniversite Engelli Öğrenci Temsilcisi

Madde 8- (1) Engelli öğrenciler şikâyet ve dileklerini Engelli Öğrenci Birimine ve Danışmana doğrudan iletebilirler. Engelli öğrenci sayısının doğrudan iletişimi zorlaştıracak şekilde artması halinde “Engelli öğrenci temsilcisi” seçilebilir. Bu takdirde engelli öğrenciler, danışman ve Engelli Öğrenci Birimi üyeleriyle, kendi aralarında seçtikleri temsilci aracılığıyla temasa geçerler.

(2) Engelli Öğrenci Temsilcisi belirlenmesi halinde dahi, zorunlu ve ivedi durumlarda her öğrencinin Engelli Öğrenci Birimine ya da danışmana doğrudan doğruya başvurma hakkı saklıdır.

(3) Engelli Öğrenci Birimi tarafından yönlendirilen öğrenciye ilgili birimler tarafından hizmet sağlanmasında öncelik tanınır.

Engelli Öğrenci Temsilcisi Seçimi

Madde 9- (1) Üniversiteye bağlı fakülte, enstitü ve meslek yüksekokulu engelli öğrencilerin kendi aralarından seçecekleri öğrenci temsilcisinin belirlenmesi, “Çankaya Üniversitesi Öğrenci Konseyi Yönergesi”nin 6 ncı maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Engelli Öğrenci Biriminin Görevleri

Madde 10- Çankaya Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi'nin görevleri şunlardır:

- a) Yükseköğretim programlarına kaydı yapılan engelli öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri sırada eğitim, öğretim, burs, idari, fiziksel, barınma, sosyal ve benzeri alanlarla ilgili ihtiyaçlarını tespit etmek ve bu ihtiyaçların karşılanabilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek ve ortadan kaldırmak üzere çözüm önerileri sunmak, önerilerin uygun bulunması halinde gerekli düzenlemeleri üniversitede bulunan diğer birimler veya daire başkanlıkları ile eşgüdüm içerisinde yapmak.
- b) Engelli üniversite öğrencilerinin akademik, fiziksel ve sosyal yaşamlarını engellemeyecek biçimde öğretim programlarını düzenlemek için engelli öğrencinin devam ettiği eğitim ortamının uygunlaştırılması, engellilere yönelik araç gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, engellilere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak.
- c) Yükseköğretim düzeyindeki öğrencilere yönelik engellilik ile bunun getirdiği sınırlılıkları ve yapılması gereken düzenlemeleri anlatan ve bilgi veren doküman hazırlamak, bilinç düzeyini arttırmak, ilgililere danışmanlık hizmeti vermek, gerektiği durumlarda hizmet içi eğitim sağlamak.
- ç) Engellilik alanında bilinç ve duyarlılık düzeyini arttırmak için program ve projeler geliştirmek, seminer, konferans ve benzeri faaliyetler düzenlemek.
- d) Birimin çalışma programını hazırlamak, yürütmek, faaliyetler için gerekli bütçe ihtiyaçlarını belirlemek ve yıllık faaliyet raporunu hazırlayıp bağlı bulunduğu rektör yardımcısına sunmak.
- e) Engelli Öğrenci Biriminin görev ve faaliyet alanına giren konularda konunun taraflarına yönelik yayın ve dokümanların yer aldığı, öğrencilerin istek ve sorunlarını dile getirmelerine olanak sağlayan Üniversite web sitesinin erişilebilir olmasını sağlamak,
- f) Alınan kararların ve belirlenen stratejilerin uygulanmasını takip etmek.
- g) Maddi güçlüğü bulunan engelli öğrencilerin yardımcı araç gereçlerinin ücretsiz temini yönünde çalışmalarda bulunmak.
- ğ) Öğrenim görmekte olan diğer öğrencilerle eşit şartlarda, aralarındaki fırsat eşitliğini bozmadan engelli öğrencilerin sınavla ilgili süre, mekan, materyal, refakatçi ve engelin doğasından kaynaklanan farklılıklar konusunda gerekli tedbirleri alıp, düzenlemeler yapmak,
- h) İstihdam olanakları ve mesleklere ilişkin konularda engelli öğrencilere bilgi vermek.
- ı) Yükseköğretim programlarını kazanan engelli öğrencileri kayıt sırasında tespit etmek.
- i) Üniversite yerleşkesinin ve yerleşkede bulunan yapılar ile açık alanların engelli öğrenciler için ulaşılabilir olmasını sağlamak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Engelli Öğrencilerin Ders ve Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders Uygulamaları

Madde 11- (1) Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için alınacak önlemler ile ilgili hususlar aşağıdaki gibidir.

(2) Genel Hükümler

- a) Öğretim elemanları Engelli Öğrenci Birimi tarafından gönderilen özel gereksinimli öğrencilere ilişkin kişisel verileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- b) Öğrencilerin engel durumlarından ötürü herhangi bir akademik uyarlamaya ihtiyaç duymaları halinde izleyecekleri yol ve başvuru usulleri her yarı yıl başında duyurulur.
- c) Öğretim elemanları, engelli öğrencilere yönelik ders materyali konusunda Engelli Öğrenci Birimi ile iş birliği yapar.

- d) Birim yöneticilerince sınıflarda engelli öğrencilerin eğitim almaları için gerekli fiziksel düzenlemeler yapılır.
- e) Eğitim-öğretim yılı başında Engelli Öğrenci Birimi tarafından özel gereksinimli öğrencilere oryantasyon uygulamaları yapılır.
- f) Özel gereksinimli öğrencilere verilen ödev ve projelerin bu öğrencilerin engel grubu dikkate alınarak uyarlanır.
- g) Ders ve sınav uygulamaları için öngörülen tedbirler dışında kalan talepler Engelli Öğrenci Birimi tarafından değerlendirilerek ilgili akademik birimlerin yetkili kurullarının kararına sunulur.

(3) Görme engeli olan öğrenciler için;

- a) Dersin içeriğinde yer alan resim, grafik, tablo gibi görsel materyallerin sesli olarak betimlenmesine özen gösterilir.
- b) Görme güçlüğü bulunan öğrencilerin ders sorumlusunu ve tahtayı iyi takip edebilmesini sağlayacak uygun oturma düzeni oluşturulur.
- c) Derslerde ses kaydı yapılmasına, kişisel verilerin korunması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması kaydıyla izin verilir. Engelli öğrenciden kaydın başkasıyla paylaşılmayacağına ilişkin taahhüt alınır.
- d) Bilgisayarla yapılan uygulamalı derslerde hiç görmeyen ya da az gören öğrencilerin kullanabileceği bilgisayarlar bulundurulur. Bu bilgisayarlara erişilebilirliği sağlayan gerekli programlar yüklenir ya da gerekli donanım takviyesi yapılır.

(4) Konuşma engeli olan öğrenciler için;

- a) Konuşma zorluğu olan öğrenciler için özellikle sözlü sunumlarda ek süre verilmesine ya da görsel ve yazılı ifadenin tercih edilmesine özen gösterilir.
- b) Derste söz aldığı anda, engelli öğrenciye konuşabilmesi için yeterli süre tanınır.
- c) Öğrencinin iletişimini kolaylaştıracak araç ve gereçler (bilgisayar, vb.) kullanması desteklenir.

(5) İşitme engeli olan öğrenciler için;

- a) Çok az işiten öğrencinin, sınıfta ders veren öğretim elemanını duyabilecek ve diğer seslerden etkilenmeyecek şekilde oturması sağlanır.
- b) Duyuruların ve ders anlatımının yazılı anlatımlarla ve tekrarlarla desteklenmesi sağlanır.
- c) Öğrenci dudak okuyorsa, öğretim elemanının dersi öğrenciye dönük bir şekilde anlatmasına özen gösterilir.
- d) Derste bir video, film, vb. izletilecekse bu görsel materyalin altyazılı olması sağlanır.
- e) İşitme cihazı kullanan öğrencilerin talebi doğrultusunda dersliklerdeki arka plan gürültüsünü ve yansımayı azaltan FM (Frequency Modulation) sistemleri temin edilebilir.

(6) Bedensel engeli olan öğrenciler için;

- a) Öğrencinin engeliyle ilgili olarak sınıfta (oturma düzeni, özel masa-sandalye konması, vb) oluşturulan düzenin devamlılığının kontrol edilmesi sağlanır.
- b) Öğrenciye kullandığı yardımcı cihazlarla ilgili gerektiğinde yardımcı olunur.
- c) Öğrenci ellerini kullanamıyorsa derslerde not tutulması ile ilgili kendisine yardımcı olacak bir kişinin görevlendirilmesi sağlanır veya varsa ders notları yazılı olarak verilir.
- d) Derslere giriş ve çıkışlarında daha fazla efor ve zamana ihtiyaç duyabilecekleri göz önünde bulundurulur ve bunun için ek süre tanınması gerekebilir.

(7) Disleksi sorunu olan öğrenciler için;

- a) Öğrenci not alma güçlüğü yaşıyorsa, derslerde ses ve/veya görüntü kaydı yapılmasına, kişisel verilerin korunması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması kaydıyla izin verilir. Engelli öğrenciden kaydın başkasıyla paylaşılmayacağına ilişkin taahhüt alınır.
- b) Disleksi sorunu olan öğrencilerin renkleri algılama problemi yaşaması halinde talep üzerine gerekli düzenlemelerin yapılmasına özen gösterilir.

c) Derslerdeki uzun okuma listeleri disleksi sorunu olan öğrenciler için altından kalkılamaz bir yük olabilir. Bu nedenle, okumaların hangi sıra ve öncelik içinde yapılabileceği konusunda ilgili öğretim elemanı tarafından gerekli hazırlıklar yapılır.

d) Derse daha hazır gelme ve dersi takip edebilme imkânı sağlanması için dersin niteliğine göre okuma parçaları, varsa ders notları, power point sunumları, disleksi sorunu olan öğrenciye daha önceden ulaştırılabilir. Eğer power point sunumlarının önceden verilmesi mümkün değilse, derse başlarken, derste hangi konuların anlatılacağı belirtilir ya da ana başlıkların tahtaya yazılması sağlanır.

e) Disleksi sorunu olan öğrencilerin sınıfta veya seminerlerde “bir okuma parçasını”, başkalarının önünde yüksek sesle okumalarının istenmemesi konusunda hassas davranılır.

f) Matematik derslerinde, derste kullanılan matematiksel terimlerin açıklanmasına ve öğrencilerin konuyu anlaması için ek alıştırma verilmesine özen gösterilir.

g) Disleksi sorunu olan öğrencilerin derste dikkatlerinin toplanması için, görsel sunumlarda satır arasının ve harf büyüklüğünün artırılması sağlanır.

(8) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için;

a) Öğrencilerle bire bir görüşülerek motivasyonlarını yüksek tutabilmeleri için destek verilir.

b) Derslerde ses kaydı yapılmasına, kişisel verilerin korunması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması kaydıyla izin verilir. Engelli öğrenciden kaydın başkasıyla paylaşılmayacağına ilişkin taahhüt alınır.

c) Varsa derslere ilişkin yazılı dokümanların dersten önce öğrenciye verilmesi sağlanabilir.

d) Ders esnasında, öğrencilerin karşılaşılabileceği ihtiyaçlarından dolayı, dersten bir süreliğine çıkmalarına izin verilebilir.

(9) Zihinsel engeli olan öğrenciler için;

a) Ders içeriğinin öğrenciye oldukça ayrıntılı şekilde verilmesiyle ilgili gerekli önlemler alınır.

b) Engelli öğrenciler için, dersle ilgili etkinliklerin zaman ve sırasının belirtilmesi sağlanır.

c) Engelli öğrencilere, okuma materyalleri listesinin dönem başında verilmesi için gerekli tedbirler alınır.

d) Engelli öğrencilere verilecek ödevlerle ilgili; ek süre verilmesi veya kapsamlı bir ödevin parçalara bölünerek verilmesi konusunda hassas davranılır.

e) Engelli öğrencinin ders sırasında konuyu anlayabilmesi için hesap makinesi, bilgisayar vb. teknolojik aletleri kullanmasına imkân tanınır.

(10) Süreğen Hastalığı olan öğrenciler için;

a) Sağlık sorunu olan özel gereksinimli öğrencilere, kullandıkları ilaçları gerektiğinde ders sırasında almalarına izin verilir.

b) Ders esnasında, öğrencilerin karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, dersten bir süreliğine çıkmalarına izin verilebilir.

c) Diabet veya epilepsisi olan öğrencilerin nöbetleri veya belirtileri açıkça görülmeyebilir. Kronik ağrılar, kafa yaralanmaları, kan hastalıkları, böbrek hastalıkları, artirit gibi sorunlar kişinin günlük yaşamlarını derinden etkileyebilir. Öğrencinin hastalığından dolayı yorgun ve stresli veya kullandığı ilaçlardan dolayı dalgın veya uykuya meyilli olabileceği göz önünde bulundurularak gerekli tedbir alınır.

d) Bipolar bozukluk, şizofreni, depresyon ve anksiyete gibi uzun süreli ruhsal bozuklukları olan öğrencilerin destek ihtiyaçları, başa çıkma stratejileri kişiye ve zamana göre değişir. Bazı öğrencilere sadece stresli zamanlarda destek gerekebilirken bazılarının tüm ders veya dersler boyunca destek gerekebilir. *Aynı tanıyı alan öğrenciler aynı problemleri yaşamaz veya aynı desteğe ihtiyaç duymazlar.* Bundan dolayı her öğrenci için ayrı bir danışmanlık alınmalıdır. Psikolojik destek sağlanması için gerekli durumlarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi ve Sağlık Merkezi'ne yönlendirme yapılabilir.

(11) Asperger Sendromu veya diğer Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için;

- a) Bu öğrenciler metaforlar, espriler ve deyimler gibi dilin inceliklerini anlamada zorluklar yaşarlar ve söylenenleri tam/birebir anlamıyla anlarlar. Bu tür ifadeleri yanlış anlamaları durumunda örneklerle açıklama yaparak anlamalarına yardımcı olunmalıdır.
- b) Jest, mimik ve vücut diline dayalı iletişimi anlamakta zorlanabilir veya hiç anlamayabilirler. Bu nedenle iletmek istediğimiz mesajı sözel olarak ve net ifadelerle de söyleyerek anlamasına yardımcı olunmalıdır.
- c) İletişimde yaşadıkları zorluklardan dolayı, Asperger sendromlu öğrencilerin sosyal aktiviteler, grup çalışmaları gibi çalışmalara katılmada motivasyon yetersizliği olabilir. Bu çalışmalar için sınıf arkadaşlarının desteği sağlanabilir ve grup çalışmalarına katılımı kolaylaştırıcı önlemler alınmalıdır.
- d) Empati kurmada ve başka bir bakış açısıyla değerlendirmede zorluklar yaşarlar. Bu nedenle sosyal durumları, farklı yaklaşımları anlamakta zorluk yaşayabilirler. Bu konularda somut örnekler vererek anlamalarını kolaylaştırıcı olunmalıdır.
- e) İlgilendikleri konularda obsesif olabilirler. İlgilerini çekmeyen konulardaki derslerde motivasyon sorunları yaşayabilirler. Derslerin bazılarında veya bazı konularda motivasyon sağlamak için ilgi çekici araştırma ödevleri vermek gibi yollar denenmelidir.
- f) Derslerdeki rutinler beklenmedik bir şekilde değiştiğinde kaygıları artacaktır. Bu nedenle ders programında veya sınav tarihlerinde yapılacak değişiklikler önceden ve mümkünse yazılı olarak bildirilmelidir.
- g) Genellikle yazmaktan hoşlanmazlar ve yazıları okunaksızdır. Derslerde not tutmakta başarılı olamazlar. Ders materyallerine önceden yazılı olarak ulaşabilmeleri için gerekli tedbirler alınır.
- h) Gürültü, aşırı kalabalık veya başka bir nedenle, kaygılarının arttığı ve aşırı stresli oldukları zamanlarda dersten çıkarak sessiz bir yere gitmelerine izin verilmelidir.

Sınav Uygulamaları

Madde 12- (1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında engelli öğrencilerin engel durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için alınacak önlemler ile ilgili hususlar aşağıdaki gibidir:

Akademik birimlerce sınav saatleri, sınav yerleri ve soruları vb. gibi duyurular engel grupları göz önünde bulundurularak yapılır.

(2) Görme engeli olan öğrenciler için;

- a) Öğrencilerin talebi ve ilgili Akademik Birimin kararıyla bu öğrencilerin bir gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır. Gereklik halinde Engelli Öğrenci Biriminin görüşüne başvurulabilir.
- b) Öğrencinin talep etmesi halinde sınav materyali büyütülerek basılabilir.
- c) Gereken durumlarda, sınavlarda öğrenciye bir okuyucu olarak araştırma görevlisi desteği verilebilir.
- d) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilebilir.
- e) Gereken durumlarda uygun koşullar sağlanarak sınavlarda dizüstü bilgisayar kullanımına izin verilebilir.
- f) İhtiyaç duyulması halinde öğrencilerin yardımcı araç gereç ile (teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç, vb) sınavlara girmeleri sağlanabilir.
- g) Öğrencinin durumuna ve dersin kapsamına göre sözlü sınav uygulamasının tercih edilmesi durumunda gerekli önlemler alınır.
- h) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

(3) Konuşma engeli olan öğrenciler için;

a) Konuşma zorluğu olan öğrenciler için özellikle sözlü sınavlarda ek süre verilir ya da görsel ve yazılı ifadenin tercih edilmesi sağlanır.

(4) İşitme engeli olan öğrenciler için;

a) İhtiyaç duyulması halinde öğrencilerin yardımcı araç gereç ile (işitme cihazı, vb) sınavlara girmeleri sağlanır.

b) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir.

c) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

(5) Bedensel engeli olan öğrenciler için;

a) Bedensel engelli öğrencilerin sınavları, mutlaka erişilebilir ortamlarda yapılır.

b) Öğrenci ellerini kullanamıyorsa sınavlarda cevapların yazılmasıyla ilgili kendisine yardımcı olacak bir kişi görevlendirilir ya da sözlü sınav uygulaması tercih edilebilir.

c) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir.

(6) Disleksi sorunu olan öğrenciler için

a) Yapılan sınavda (yabancı dil veya başka bir konu), eğer “imla hataları” özellikle sınavın bir parçası değilse bu husus dikkate alınarak sınav değerlendirilmesi yapılır.

b) Öğrencinin renkleri algılamada zorluk yaşaması halinde talebi üzerine, sınavların ve ödevlerin değerlendirilmesinde ve geri bildirimlerde gerekli düzenlemelerin yapılmasına özen gösterilir.

c) Sınavlarda ya da derslerde, tabloların ya da grafiklerin daha görünür ve fark edilir kılınmasına dikkat edilir.

d) Gereken durumlarda öğrenciye sınavda ek süre verilir.

e) Sınavlarda kullanılan “optik formlar” disleksi sorunu olan öğrenciler için çok iyi olmayabilir. Bu nedenle gereken durumlarda işaretlemelerini kitapçık üzerinde yapmalarına izin verilir.

f) Özellikle dil sınavlarının “Dinleme” bölümlerinde; öğrencinin teypten dinleyeceği parçanın, gözetmen tarafından ara ara durdurulmasına ve bu durdurma süresi içinde öğrencinin not almasına, daha sonra da sorularını yanıtlamasına izin verilir.

g) Dil sınavlarının “Okuma” bölümünde parçalar uzun olduğu zaman, “dinleme” bölümüne benzer bir uygulama yapılabilir.

h) Dil sınavlarının “Yazma” bölümü için, öğrencinin özel durumu göz önünde bulundurularak ek süre verilir.

i) Öğrencinin dikkatini toplamasına yardımcı olunması için talep üzerine ve ilgili Akademik Birimin kararıyla gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır. Gereklik halinde Engelli Öğrenci Biriminin görüşüne başvurulabilir.

j) Öğrenci “Yazma” problemi yaşıyorsa, cevaplarını yazmak üzere; “Okuma” problemi yaşıyorsa, soruları okumak üzere bir araştırma görevlisi görevlendirilir.

(7) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için;

a) Öğrencinin gereksinimi ve talebi dikkate alınarak sınavların ayrı yapılması için gerekli önlemler alınabilir ve sınavlarda ek süre verilir.

b) Sınav ve ödevlerde yazım ve imla kurallarının uygulanması noktasında daha toleranslı davranılması gereken durumlar göz önünde bulundurulur.

c) Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrenciler için sözlü sınav uygulaması tercih edilebilir.

(8) Zihinsel engeli olan öğrenciler için;

a) Öğrenci yazılı anlatımda güçlük yaşıyorsa sözlü sınavlar, kısa yanıtlı ve boşluk doldurma sınavlar tercih edilebilir.

b) Talep üzerine ve ilgili Akademik Birimin kararıyla gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanabilir. Gereklik halinde Engelli Öğrenci Biriminin görüşüne başvurulabilir.

c) Sınava başlamadan önce öğrencinin sınav sorularını anlayıp anlamadığı kontrol edilir, sınav sorularını kendi cümleleri ile ifade etmesine imkân tanınır.

(9) Süreğen Hastalığı olan öğrenciler

a) Özel gereksinimli öğrencilerin kullandıkları ilaç, tıbbi malzeme vb. ile sınava girmelerine izin verilir.

b) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, karşılaşılabilecekleri biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarından dolayı, görevli nezaretinde, geri dönmek kaydıyla sınava kısa süreliğine ara vermesine sınav görevlisi tarafından izin verilebilir.

(10) Asperger Sendromu veya diğer Otizm Spektrum Bozukluğu tanılı öğrenciler için

a) Bu öğrenciler genellikle yazmaktan hoşlanmaz ve yazıları okunaksız olur, bu nedenle gereklilik halinde;

1. Klasik sınav yerine testler veya kısa cevaplı sorular tercih edilebilir.

2. Araştırma ödevleri gibi ev ödevlerini bilgisayarla yazmasına izin verilebilir.

b) Sıkışık ortamlar, aşırı sıcak veya havasız ortamlar, bazı parfümler vb anksiyetesini arttırıp, huzursuz davranışlara neden olabilir. Öğrencinin talebi üzerine ve ilgili Akademik Birimin kararıyla gözetmen eşliğinde tek kişilik bir ortamda sınav olmaları sağlanır. Gereklilik halinde Engelli Öğrenci Biriminin görüşüne başvurulabilir.

c) Sözlü sınavlarda öğrencinin soruyu anlayıp anlamadığından emin olunmalı, gerekirse daha basit bir dille soru tekrarlanmalıdır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm Bulunmayan Haller

Madde 13 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde, ilgili mevzuat hükümleri ile Senato ve Üniversite Yönetim Kurulu kararları uygulanır.

Yürürlük

Madde 14 – (1) Bu Yönerge Üniversite Senatosu'nun kabulünden sonra Mütevelli Heyetin onayladığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 15 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Çankaya Üniversitesi Rektörü yürütür.